

4. Pan Dvořák neznal by tak dobře české prostředí, jak je zná, kdyby nevěděl že literárního odpůrce smí v polemice v českém prostředí zpodezírat, jak je mu libo a místo o faktech že smí mluvit o svých fantasiích jako o holé skutečnosti.

Tak napsal p. Dvořák klidně, že jsem si „kývnul na jakéhosi p. —y—“ „patrně pro jistotu“. Lituji, že musím zpřerhat fantastické předivo p. Dvořákovy: p. —y— není někdo, na něhož by se dalo kývat. Za šifrou —y— kryje se p. dr Vlast. Kybal (mohu jej jmenovat, poněvadž v listě, kterým provázal svůj článek, píše, že šifra ta jest jen prozatímná, a že dojde-li k věcné diskusi, povede ji svým jménem). Nemám čest žítí s p. drem Kybalem v intimnosti, abych si mohl na něho „kývnout“; ale neučinil bych toho, i kdybych mohl, poněvadž bych to nepokládal za fair. Pan dr Kybal poslal mně svůj článek *sua sponte*, nebyv mnou požádán, z prostého zájmu na věci a já uveřejnil jsem jeho článek doslova celý, ačkoliv jsem v něčem v literární analýze s ním nesouhlasil, také ze zájmu věcného, aby byl slyšán i hlas jiný, v lečems p. Dvořákovi příznivější než hlas můj; nejsem ani literární terorista ani literární dogmatik, který by nepřipouštěl jiného soudu, má-li jen literární logickou formu.

Ve věci samé hájí p. dra Kybala pokládám za neoprávněné i zbytečné. Muž, který napsal znamenitou monografii o Matěji z Janova a vydává kriticky jeho spisy, měl jistě nejpřímější právo promluvit o dramatech, jež se obírá také genésí husitismu, a věděl, co píše a proč to píše; uzná-li námitky p. Dvořákovy za hodné odpovědi, odpoví mu jistě sám. Zatím vidí i prostý vzdělaný laik, v čem chybně postihuje p. Dvořák genésí husitismu. Husitské hnutí jistě bylo i hnutí národní, ale národní živel v něm byl podmíněn živlem náboženským, velkým duchovým kvasem theokratickým — a právě tato podmíněnost a souvislost unikla p. Dvořákovi, a tím národní element ztratil u něho své vlastní charakteristické významnosti dobové.

5. Jak trapně nevybíravý dovede být ve svých argumentech pan Dvořák, toho ještě jeden doklad. Pan —y— kritisoval konec IV. aktu *obsahově*, já jej kritisoval co do *rytmického tempa dramatického* (napsal jsem doslova: „mocný dramatický rozstup *disonanční* na konci“... „kdo postavil proti sobě tak *mocnou fugou* toto trojí sporné stanovisko“ <Novina, III. ročník, str. 756>¹ — tedy vesměs užívám termínů z dramatického *přednesu*) — toto zcela zásadně různé hledisko nevedí ovšem znateli českého prostředí a on dedukuje klidně: hle, jak se porážejí: jeden vidí v něčem vrch, druhý nížinu.

„Desorientována a udivena jest obec Noviny po přednášce významného muže,“ praví p. Dvořák. Nikoliv, pane Arnošte Dvořáku: neboť obec Noviny, doufám, umí číst, kteréhožto umění zapomněl jste patrně Vy snad pro nové umění rabulistické, kterému jste se tak vášnivě oddal.

V Praze 25. ledna 1911.

Na mou poslední diskusi v 8. čísle Noviny odpověděl p. Arnošt Dvořák v posledním Přehledu bezobsažnou grimasou, která ráda by byla povýšená, jest však vpravdě jen bezradná; to dává mně právo minouti ji mlčky. Redakce Přehledu nechce si zase uvědomit, že jest něco jiného uveřejnění některý projev v neutrální rubrice veřejné hovorny nebo zaslána a něco jiného vytisknouti jej jako článek bez každé obmezující poznámky. Nehodlám však zde poučovat ani redakci Přehledu o tom, jak druhý způsob zavazuje redakci k souručenství a jak toto souručenství bylo v tomto případě nemístné a neslavné.

Dr J. Folprecht

vydal ve zvláštním otisku svou literárně historickou a kritickou studii o *Lermontovu* (v Praze 1910, nákladem vlastním, 103 str.). Práce p. Folprechtova jest velmi pěkná; studuje podrobně i všeobecnou dobovou a národní náladu i jedinečnou duševní a mravní organizaci autorovu, z níž tryskla jeho díla, dnes ještě živá a velmi aktuální mravně i umělecky. Správně jest postíženo, jak dílo Lermontovo jest výrazem duše kritické, mučené a ztrpké rozvráčeností a bédou moderní doby i moderního člověka a toužící vášnivě po očistě, třebaž neznala a nenalezala k ní cest posud. Správně jest také postaven Lermontov jako protivník proti Puškinovi a velmi určité jsou oba charakterisováni jako různé básnické typy; Puškin, duch olympický, básník z milosti boží, veliké srdce zvučící ozvukem všeho vesmírného nadšení a kladu, lartpourlartista, rek a polobůh, a vedle něho Lermontov, skrz naskrz člověk se vši svou bédou, se vším utrpením, vášní, zlobou a mdlobou, ale i opravdovostí, čestností a statečností svého zoufalství, umělec kritický a tendenční, a tím předchůdce i Turgeněva i Tolstého a dlouhé řady menších. Je-li co vytknouti práci p. Folprechtově, tož jen to, že nepovšimla si sdostatek uměleckého výrazu Lermontovova, neboť i jako vědomý umělec slovesný jest tvůrce Písně o kupci Kalašnikovu zjev výjimečně veliký. Píseň o kupci Kalašnikovu jest stylové arcidílo, jehož studium není možno dost vřele doporučiti dnešní mladé generaci básnické. Mnohé z toho, po čem touží novoklasikové rázu Pavla Ernsta, jest zde již uskutečněno, a bože, jak slavně uskutečněno! — Do češtiny byl výběr z básnického díla Lermontovova přeložen dvakrát: po prvé Aloisem Durdíkem ve Světové poesii ve dvou svazcích (1872 a 1874) na svou dobu pěkně a po druhé Františkem Táborským ve Sborníku světové poesie (posud 2 díly); výběr Táborského jest zvláště bohatý a vývojově uspořádaný a překlad sám většinou velmi dobrý. Překladatelské dílo Táborského bylo původně rozvrženo na tři svazky. Doufejme, že dočkáme se brzy i dílu třetího, když Démon, nedávno v Naší době uveřejňovaný, nasvědčuje, že p. Táborský vrátil se k lásce svého mládí.